

## СЕКЦІЯ VI

### Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

УДК 657.4:532

**Бойко Людмила**

*студентка гр. ОА 71мз спец. 071 «Облік і оподаткування»,  
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки  
Науковий керівник: Шворак А. М., д.е.н.,  
доцент кафедри обліку і аудиту*

### **ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА**

Деревообробна промисловість України є перспективною експортоорієнтованою галуззю, від розвитку якої залежить створення нових робочих місць, наповнення бюджету, зростання конкурентоспроможності регіонів.

Галузь має значний потенціал у виробництві енергозберігаючої продукції, попит на яку має стійку тенденцію до зростання, що визнано Міжнародними організаціями: ООН, UNCTAD, OECD, UNESCAP тощо. Розвиток цієї галузі дозволить українському виробнику вийти на зовнішні ринки, зокрема європейські, та інтегруватись до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

Ринкові трансформації у вітчизняній економіці суттєво ускладнюють економічні зв'язки також і підприємств деревообробної галузі. Для суттєвого розширення обсягу пропозиції цієї продукції на ринку важливо забезпечити оперативність у прийнятті управлінських рішень. З огляду на це, існує сукупність актуальних проблем, зумовлених їх адаптацією до ринкових механізмів господарювання. Для розробки ефективних моделей позиціонування деревообробних підприємств необхідно володіти великим обсягом інформації, що досягається завдяки ефективній організації управлінського обліку. Йдеться про підвищення рівня оперативності і достовірності облікової інформації за всіма векторами діяльності зазначених підприємств для забезпечення потреб менеджменту на різних рівнях управління. На порядок формування витрат суттєво впливають організаційно-технологічні особливості операційної діяльності підприємств, можливі втрати при заготівлі сировини, на окремих циклах виробничого процесу, їх розподіл між основною, супутньою і попутною продукцією.

Тому важливим елементом управління господарською діяльністю підприємства є управління витратами і собівартістю. Основні напрями цієї роботи: обґрунтування рішень про зняття з виробництва застарілих виробів, визначення ціни продукції, а також рентабельності, аналіз витрат за окремими операціями, побудова внутрішньогосподарських відносин, можливість і доцільність контрольних заходів при формуванні собівартості.

Зростання ролі інформаційних технологій, складні економічні та політичні умови, посилення впливу інтеграційних процесів, активне впровадження концепції сталого розвитку у практичну діяльність суб'єктів господарювання вимагають застосування нових методів управління з метою оптимізації діяльності виробничого підприємства через мінімізацію витрат. В умовах конкуренції і високорозвиненої системи маркетингу ощадливе виробництво стає джерелом конкурентних переваг на ринку.

Процес оперативного збору та обробки інформації є основою розуміння господарських процесів, потужним інструментом моделювання ситуації та підґрунтям для прийняття управлінських рішень. Кожен етап і в цілому послідовна реалізація всього процесу реалізації адміністративних розпоряджень значною мірою залежать також від якості наданої інформації та від правильності її використання.

Необхідність приведення існуючої облікової системи до потреб виробничих систем, які функціонують на засадах концепції ощадливості, зумовила впровадження нового напрямку бухгалтерського обліку – «ощадливого обліку» (lean accounting), який розглядається дослідниками як один із напрямів або вид управлінського обліку, що має важливе значення для ефективної реалізації ощадливого виробництва на підприємстві [3].

На засадах ощадливості, міжнародних технологічних та організаційних підходів ощадливого виробництва управлінський облік для вітчизняних виробничих підприємств розглядається як управлінський облік ощадливого виробництва.

Управлінський облік ощадливого виробництва – комплексна облікова відкрита підсистема, заснована на високому рівні самосвідомості учасників всіх процесів, що передбачає: формування деталізованої інформації про витрати і результати в розрізі потоків створення цінності; візуалізований причинно-наслідковий аналіз на основі сучасних технологічних карт, які дозволяють визначати напрямки зниження втрат і відходів, зберігаючи якість продукції; складання спрощеної звітності, заснованої на оперативних інформаційних потоках.

Принципи ощадливого виробництва розкриваються і в стандарті управлінського обліку SMA IMA «Accounting for the Lean Enterprise: Major Changes to the Accounting Paradigm» і, зазвичай, зводяться до таких п'яти:

- 1) цінність, потік створення цінності;
- 2) принцип безперервності потоку;
- 3) принцип операційного контролю;
- 4) принцип безперервного вдосконалення бізнес-процесів [1].

Відмінною особливістю управлінського обліку ощадливого виробництва є відсутність регламентації на законодавчому рівні: регулювання здійснюється в рамках облікової політики виробничого підприємства. Існують базові (загально визнані) принципи, на основі яких розробляються внутрішньофірмові стандарти управлінського обліку. Слід враховувати те, що кожен суб'єкт має свою систему управління і використовує певний набір організаційних методів, тому підходи до організації управлінського обліку можуть відрізнятися [2].

У сучасних умовах господарювання оперативна передача інформації стає однією з визначальних умов для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Слід зазначити, що швидкість обробки та передачі інформації залежить не тільки від технічних характеристик інформаційних технологій, що застосовуються виробничим підприємством, а й від умінь і навичок співробітників. Не формальним в організації менеджменту виробничого підприємства є мотиваційна система безперервного підвищення кваліфікації (в т. ч. навиків роботи з сучасним програмним забезпеченням).

Інтеграція зовнішніх і внутрішніх даних є однією з вимог до інформації системи управлінського обліку. Внутрішні дані отримують з реєстрів бухгалтерського обліку, позасистемні дані формуються в таблицях, довідках-розрахунках.

Інформація повинна бути чіткою та доступною для користувачів. Традиційно управлінський облік готує інформацію для менеджерів різних рівнів, але принципи управлінського обліку ощадливого виробництва передбачають надання інформації також для всіх співробітників з урахуванням їх компетенцій на рівні посадових обов'язків (вимог щодо вирішення ними поточних питань).

Список використаних джерел

1. Кобилюх О. Я., Мельник Г. М. Ощадливе виробництво як концепція оптимізації виробничого та управлінського процесів. URL: [//http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23489/1/10-43-49.pdf](http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23489/1/10-43-49.pdf) (дата звернення: 12.02.2019).
2. Левицька С. О., Сич Д. М. Результативність управлінського обліку (на прикладі центрів відповідальності «Витрати»). Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції: монографія /за заг. ред. Н.М. Позняковської, С.Я. Зубілевич, О.Л. Міклухи та ін. Рівне : НУВГП, 2019. С. 263-274.
3. Ляхович Г. І. Концепція ощадливого виробництва: основні положення та вплив на організацію обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. Вип. 3 (33). С. 139–146

УДК 336.717.1(477)

**Веремчук Дарина**

*студентка гр. ОА 21 спец. 071 «Облік і оподаткування»,  
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки  
Науковий керівник: Кулинич М. Б., к.е.н.,  
доцент кафедри обліку і аудиту*

## ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Розвиток ринкових відносин сприяє певним змінам у системі грошових розрахунків між підприємствами. Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми, останнім, як правило, віддають перевагу. Це пояснюється тим, що за використання безготівкових розрахунків досягають значної економії витрат на їх здійснення, прискорення здійснення розрахункових операцій та руху грошових коштів. Крім того, при безготівкових розрахунках грошова маса акумулюється в банках, і створюються умови для контролю за їх цільовим використанням.

Безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді[1].

В Україні правова база організації безготівкових розрахунків визначається рядом законів, які регламентують банківську діяльність («Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України»). Що ж стосується детальної організації самих розрахунків, то вони визначаються затвердженою Національним банком України інструкцією від 29.03.2001 р. «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті». Сфера використання готівкових грошей у народному господарстві обмежена порівняно з безготівковими розрахунками, і в основному їх використовує населення.

Тому безготівкові розрахунки мають ряд переваг над готівковими грошима:

–по-перше, зменшуються затрати праці і відсотки, пов'язані з використанням готівкових грошей (карбування, друкування, перевезення, зберігання, сортування);

–по-друге, сприяє безперервному кругообігу коштів. Між готівково-грошовим та безготівковим оборотом існує тісна взаємозалежність: гроші постійно переходять із однієї сфери в іншу, змінюючи форму готівкових грошових знаків на депозит у банку, та навпаки. Тому безготівковий платіжний оборот невід'ємний від обігу готівкових грошей і створює разом з ними єдиний грошовий оборот країни;

–по-третє, максимально пришвидшується оплата придбаних товарів чи послуг і погашення боргів, що в сукупності по країні поліпшує ділові стосунки між усіма суб'єктами господарювання [2, с.45].